

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Delovanje kmetijskega sveta v letu 1910. — Ali naj klestimo drevje za steljo. — Jesenska kop v vinogradih — Kakoršen je kmetovavec, tak je travnik. — Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem. — Gospodinjski tečaj na kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. žel. — Zborovanje podružnic. — Iz podružnic. — Uradno. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Štajerski konji na Dunaju. — Opozarjamo. — Oznanila.

Delovanje kmetijskega sveta v letu 1910.

Pred nedavnim je priobčil kmetijski svet poročilo o obravnavah na 14. občnem zboru v letu 1910. Iz tega poročila si lahko posnamemo sliko o delovanju te družbe, ki je c. k. poljedelskemu ministru pridružena kot svetovavka. Posvetovanja kmetijskega sveta so se vršila 13. junija pod predsedstvom vodje imenovanega ministrstva. Posvetoval pa se je kmetijski svet o naslednjih stvareh: 1. predlogi glede uvedbe trgovskega pouka na kmetijskih in logarskih šolah; 2. predlogi glede reforme vodnega prava; 3. predlogi glede socijalnega zavarovanja v kmetijstvu; 4. predlogi glede ureditve delavske pogodbe za popotne kmetijske delavce; 5. mnenje, ali se naj oskrba vode za pitje, domačo, obrtno in ognjegasno rabo sprejme med ona podjetja, ki so na podlagi melioracijske postave vredna podpore. Dne 14. junija so se vršila posvetovanja kmetijskega oddelka o naslednjih prашanjih: 1. poročilo glede organiziranega vnovčevanja živine; 2. predlogi glede kmetijskih dobav za vojaštvo; 3. predlogi glede olajšane konverzije; 4. predlogi glede podpiranja in razširitve gojenja semenja za setev; 5. mnenje glede postavne ureditve preživitne pogodbe in 6. mnenje glede postavne ureditve ocenjevanja javnih zadolžnic, katerih povračitev je zajamčena za nominalno vrednost, v bilancah javnih ali k javnemu polaganju računov prisiljenih podjetij.

V naslednjem bomo prav kar našete točke dnevnega reda obravnavali v isti vrsti:

I. Posvetovanja kmetijskega sveta.

Pri točki 1. se je izreklo, da je uvedba trgovskega pouka na kmetijskih in logarskih šolah potrebna, da se učenci ne naučijo samo, kako bi svoje pridelke zvišali in zboljšali, ampak tudi kako bi jih kar najboljše porabili, oziroma spravili v denar. Zaradi tega se priporoča, naj se na kmetijskih in logarskih visokih in srednjih šolah uvede kmetijsko trgovstvo kot poseben predmet. V nižjih kmetijskih in logarskih učilnicah se naj ta predmet primerno spoji z učnim redom. Enako se naj poskrbi na posebnih logarskih šolah in posebnih kmetijskih šolah. Pri nižjih

kmetijskih šolah bi prišel dobro, posebno za kmetske posestnike večjih gozdov, pouk o izrabi in vnovčevanju lesa. Nadalje se priporoča, naj se gospodarstva, spojena s takimi šolami, praktično uredi na ta način, tako da se lahko učenci tudi praktično že na šoli nauče računati. Končno se prosi c. k. poljedelsko ministru, naj prirejanje knjigovodskih tečajev po možnosti pospešuje in podpira.

Točka 2. Velikanski tehniški in gospodarski preobrat, ki smo ga ravno pri gospodarstvu z vodo doživeli v zadnjih letih, je povzročil, da je dosedanja vodna postava (državna postava z dne 30. maja 1869), dasi v svojem bistvu ni pogrešena, zastarela in pomanjkljiva, torej z eno besedo, potrebna obnovitve in poprave. Potreba kolikor mogoče enakomerne, konstantne, pri tem pa cene motorične sile sili ravno tako v ospredje, kakor potreba umnega zamakanja in osuševanja kmetijskih zemljišč. C. k. poljedelsko ministru je torej prevzelo nalogo na podlagi današnjega položaja vodnega prava sestaviti osnutek novele k deželnim vodnim postavam, ki se v bistvu naslanja na besedilo česke deželne vodne postave, ki pa stremi za korenito reformo tega gospodarsko tako važnega prašanja. Kmetijski svet je z nekaterimi spremembami sprejel osnutek poročevalca. Dodatno k temu je predlagal gospod vitez pl. Czecz, naj se razsojanje vodnopравниh spornih prašanj vrši hitreje ko je to pri drugih spornih stvareh navada.

K točki 3., tej tako važni točki o socijalnem zavarovanju v kmetijstvu, je podal cesarski svetnik dr. Viškovský 31. maja t. l. v ožjem odseku izborno in temeljito poročilo, v katerem je stališče kmetijstva do socijalnega zavarovanja z vseh strani temeljito obdelano in obravnano. Napake in pomanjkljivosti dosedanjega socijalnega zavarovanja za slučaj nesreče ali bolezni (postava iz let 1887 in 1888, so se kazale posebno v kmetijstvu, ker postava ne vpoštevava kmetijskih delavcev in se pri zavarovanju za slučaj nesreče kmetijsko delavstvo le v neznatni meri ozira tudi na kmetijske delavce. Körberjev osnutek „delavskega zavarovanja“ iz leta 1904 je interese kmetijskih delavcev popolnoma prezrl. Ker se je vsled tega pojavilo naspotovanje v raznih družbah in zastopih,

je vlada dala osnutek na novo predelati in razširiti, posebno z ozirom na socijalno zavarovanje v kmetijstvu samem in na zavarovanje samostojnih malih podjetnikov. Poročilo ima kratek izvleček iz tega osnutka. Iz tega izvlečka posnamemo, da mora delavec, ki zasluži na teden 4 K 80 v, na teden plačati 12 v in da ima po 20 letih pravico do rente 144 K, po 30 letih 156 K in po 40 letih 168 K. Če zasluži na teden 36 K, mora plačati na teden 72 h in ima potem v gore omenjeni dobi pravico do rente 414, 486 in 558 K. Ta zadnji slučaj pa bo pri kmetijskih delavcih pač zelo redek, tako da že skoro ne pride v vpoštev. A že dejstvo samo, da je pri računanju temelj tedenska in ne mesečna plača, kaže dovolj jasno, da je ta osnutek narejen bolj z ozirom na interese industrijskega in obrtnega ko kmetijskega delavstva. Vyškovskega izborna poročila je bilo predmet podrobnih debat; končno ga je kmetijski svet z malimi spremembami sprejel.

Točka 4. Pred nekolikimi leti je bila na Ogrskem sklenjena postava o kmetijskih delavskih pogodbah in še pred nedavnim je bil osnutek enake postave predložen gališkemu deželnemu zboru. Ker so se tudi na Danskem in v večih nemških državah predložili enaki osnutki, je čas, da tudi v Avstriji rešitev tega prašanja nekoliko pospešimo. C. k. poljedelsko ministru je pri tem vodilo prepričanje, da se vedno večji beg z dežele v mesto lahko uspešno omeji samo z vzornim osnutkom kmetijske delavske pogodbe. Ministru je stvar poverilo kmetijskemu svetu, ki je stvar predložil sicer že pred dvema letoma in ki se je že takrat pečal z namero, dobro preresetati celotno kmetijsko delavsko pogodbo in jo po potrebi tudi s postavo urediti. Poročilo, ki ga je podal takrat dvorni svetnik Mischler, pa ni popolno, ker obravnava samo ureditev delavske pogodbe sezonskih potovalnih delavcev. Sicer pa je nadaljevanje že v prejšnjem letu začete poročila in se peča samo s posebno konkretno potrebo. Mischler povdarja, da je treba pred vsem odstraniti neopravičene olajšave za izseljevanje in uvesti posebne certifikate za to vrsto delavcev, govori o pogodbi, o ravnanju pri prelomu kontrakta in pri

„pregovarjanju“ delavcev, podlago varstva delavcev in oskrbe v slučaju bolezni in govori podrobneje o kazenskih določbah, kompetenci oblasti, vsebini pogodbe i. t. d. Poročilo končuje trinajst predlogov, ki so se z nekaterimi spremembami v točki 8 vsi sprejeli. Nadalje se je sklenilo postaviti na dnevni red prihodnjega občnega zbora kmetijskega sveta prašanje o delavski pogodbi za domače delo.

Točka 5. Faschingbauer predlaga, naj se vlada naprosi, naj pritegne oskrbovanje vode za pitje, domačo, obrtno in ognjegasno rabo med ona podjetja, ki se naj po postavi z dne 30. junija 1884 pospešujejo in podpirajo in naj poskrbi, da se bosta ta postava in vodno pravo primerno spremenila. Formalno se naj ta predlog odstopi že konstituiranemu pododseku za reformo deželnih vodnih postav. Ta nasvet je bil sprejet.

II. Obravnave kmetijskega oddelka.

Točka 1. (Poročilo glede organizacije vnovčevanja živine; poroča sekcijski načelnik dr. Ertl). Od vlade v predzadnjem letu povzročena akcija za pospeševanje živinoreje in vnovčevanja živine se je končala s tem, da je bil večkrat predelani vladin osnutek nazadnje sprejet in sankcioniran kot državna postava (postava z dne 30. decembra 1909, drž. zak. št. 222, o pospeševanju živinoreje in vnovčevanju živine.) Po tej postavi bo za devet let 1910 do 1918 vsako leto šest milijonov kron iz državnih sredstev na razpolago; od tega zneska je en milijon določen za pospeševanje vnovčevanja živine (pred vsem vnovčevanja klavne živine v zvezi z aprovizacijo mest z mesom, nadalje izvoza živine in ureditvi sejmov za klavno, plemensko in vprežno živino i. t. d.), ostalih pet milijonov pa se naj porabi za pospeševanje živinoreje i. t. d. Teh pet milijonov se bo med posamezne kronovine razdelilo po ključu, ki se bo posnel po razmernem številu goveda v posameznih kronovinah pri zadnjem štetju*. Pri dajanju posojil in podpor se bodo v prvi vrsti upoštevale vnovčevalnice za živino in zadruga za rejo in vnovčevanje živine. Končno se bo osnovala osrednja vnovčevalnica za živino, za katero je določenih letnih 50.000 K. To vnovčevalnico je osnovalo ministrstvo z odredbo z dne 20. marca 1910 (drž. zak. št. 66). Dočim so postavo vsi precej soglasno in veselo pozdravili, so bili nazori glede omenjene ministrske odredbe precej različni (posebno pri zastopnikih Češke). Sekcijski načelnik Ertl je vso akcijo jasno razložil. Postava ima namen živinorejo zvečati in zboljšati in sploh narediti živino boljše. Narodnogospodarsko se bo skušal doseči večji razloček med živinsko ceno in stroški za živinorejo, saj je ravno ta razloček največji dobiček živinorejca. Da pa se ta razloček zmanjša, se morajo pred vsem znižati stroški s tem, da se bo reja živine olajšala, pridelovanje krme povečalo, zboljšale paše po planem in planinah. Pazi pa se naj pri tem na to, da se bo krma umno izrabila, da se bo živina umno pitala in vestno varovala.

Novo osnovana centrala za vnovčevanje živine nima nikakih centralističnih

teženj. Če bi hoteli vso akcijo na Dunaju voditi in ravnati, bi ne poznali obsega in namena tega podjetja, ker je treba tukaj poznati in podpirati celo vrsto akcij, ki pa so v vsaki kronovini drugačne in celo v mejah one kronovine večkrat zelo različne.

Točka 2.: (Predlogi komiteja glede kmetijskih dobav za vojaštvo, poroča dr. vitez pl. Störck). Tiskano, temeljito poročilo poročevalca zahteva, naj dela c. k. vlada pri dotičnih centralah na to, da se bodo dali primerni predpisi, s pomočjo katerih bode avstrijsko vojaštvo lahko vse svoje potrebščine dobilo od avstrijskih producentov in v prvi vrsti baš od producentov. Poročilo ima 27 temeljnih določb, katerim bi bilo treba ugoditi, da bi se ta želja lahko izpolnila. Izvajanja poročevalca je dopolnil odposlanec kmetijskega ministrstva s tem, da je obširno govoril o novih določbah za zagotovitev dobo 1910—1911, ki skušajo ta namen doseči. Po podrobni debati o tej stvari so se predlogi poročevalca en bloc sprejeli in se je zastopnikom poljedelskega ministrstva izrekla zahvala.

Točka 3.: Predlogi odseka glede prašanja olajšane konverzije. Poročevalec vladni svetnik vitez pl. Hattingberg poroča, daje od kmetijskega sveta že leta 1903 sestavljeni načrt razdolžitve še do danes ostal neopažen. Postava o konverziji, ustvarjena leta 1907, ne ustreza načrtu kmetijskega sveta in vse delovanje razdolžitve se omejuje na delovanje nekaterih deželnih hipotečnih zavodov. Sedaj pa je izšel z 19. marcem 1910 datiran odlok finančnega ministrstva, ki pravi: „Nova postava zahteva za ugodnosti pri pristojbinah pri obrestni meri razloček najmanj 1/4 %“. Tega razločka pa ni, če imajo konvertirajoči zavodi v svojih zadolžnicah določbe o prenosu davka, ki so trajna obremenitev dolžnika, ker se morajo prišteti k obrestim.“ Poročevalec torej predloži, naj poljedelsko ministrstvo 1. ukrene vse potrebno, da se bo dosegla enotna organizacija kredita, 2. dela na to, da se bo postava o konverziji spremenila primerno predlogom kmetijskega sveta. Na izvajanja znanega agrarnega politika je odgovoril zastopnik poljedelskega ministrstva dvorni svetnik pl. Schullern-Schrattenhofen, da je omenjena odredba finančnega ministrstva že razveljavljena in da poljedelsko ministrstvo v polni meri priznava od poročevalca zastopano načelo neodpovedljive prisilne anuitetne hipoteke.

Točka 4.: Predlogi glede pospeševanja in razširitve gojenja semena za setev; poročevalec Wieneringer. Poročevalce povdarja, da je treba pridelovanje žit mnogo bolj pospeševati in ga povzdigniti glede kakovosti in množine. Sejanje žlahtnih domačih vrst se naj po možnosti pospešuje, a tako, da bodo tega deležni tudi mali kmetovavci. Poročevalce predlaga primerno organizacijo (odbor za rejo semenja, preiskovalno in priznavalno komisijo, varstvo semenorejcev in semenorejskih zadrug, varstvo setvin in znamk). Predlogi poročevalca so bili z dodatnimi predlogi nekaterih članov kmetijskega sveta brez debate sprejeti.

Točka 5.: Mnenje o postavnih ureditvi prevžitka, poroča profesor dr. Horáček. Poročevalce opozarja na važno socialno vlogo prežitka, ki je neke vrste oskrba naših kmetovavcev v starosti. Danes prašanje še ni rešeno, ali bo nameravano zavarovanje kmetovavcev za starost svojemu namenu ustrezalo. Razun tega pa povzroči preživetek, da ostane posestvo nerazdeljeno in ne prezadolženo ohranjeno družini. Pomanjkljivosti prežitka izhajajo iz tega, ker ni postavno urejen. Prej so zanj veljala stara partikularistična načela, ki pa so med tem že izgubila svojo veljavo. Vsled tega je nujna potreba, da se v novem splošnem civilnem zakoniku preživetek postavno uredi. Poročevalce predlaga, naj se stvar odda odseku za socialno zavarovanje.

Točka 6.: Poročevalce Faschingbauer predlaga, naj se njegovo poročilo o ureditvi ocenjevanja javnih zadolžnic odda odseku za razdolžitev zemljišč.

Na koncu se je predložil vitez pl. Czeck, naj se izvoli poseben odbor, ki naj študira prašanje, kako bi se lahko umetnim gnojilom trajno znižala cena. Zveze tovarnarjev delajo po svoji volji cene umetnih gnojil in tako prihaja, da se dobe umetna gnojila v sosednjih deželah mnogo ceneje ko pri nas. S tem se naše domače kmetijstvo oškoduje, kar pa treba na vsak način zabraniti. Predlog je bil sprejet.

Dr. W.

Ali naj klestimo drevje za steljo.

Ni vedno samo brezobzirno, iz ne-spameti ali dobičkarije izvirajoče sekanje gozdov, ki spravlja gozd v nevarnost; to lahko povzroči tudi čezmerna izraba njegovih postranskih produktov. K tem postranskim produktom ali pridelkom računamo tudi vejevje za steljo, dokler se jemlje z živega drevesa. Tako kleščenje dreves je zelo važno, ker lahko po svojem obsegu ali po načinu, kakor se vrši, povzroči velike zmotnjave v naravnem življenju rastline, ki se lahko tako namnožijo, da počne drevo hirati in da nazadnje odmre. Na vsak način pa se dela drevju velika škoda s tem, ker izgubi drevo veliki del svojega letnega prirastka na deblu. Kleščenje namreč oškoduje organe, ki jih mora drevo vedno imeti neko določeno množino, da se lahko redno in naravno živi.

Brezobzirno in brezumno kleščenje gozda ne škoduje s prikrajšanim prirastkom (letnim) na deblu, ki je odločujoč za gospodarsko vrednost gozda, samo rentabiliteti gozda, ampak škoduje tudi zemlji, ki ne dobi vsled tega dovolj gradiva za svojo steljo in svoj gnoj.

Za porabo ima stelja iz vejevja komaj toliko vrednosti, da je plačano delo, ki ga imamo ž njo; nikakor pa nam ne more povrniti primanjkljaja pri prirastku. Zato pri tej obliki „gospodarjenja“ z gozdom nikakor ne moremo govoriti o kakem gospodarskem dobičku.

Kjer pa ni dovolj druge stelje, tako da se mora za steljo drevje klestiti, tam je taka stelja samo zelo drag nadomestek.

Da pa bo škoda, če smo že prisiljeni klestiti vejevje za steljo, v gozdu kolikor mogoče majhna, se naj kleščenje v in-

*) Glej „Gospodarski Glasnik“, letošnje leto, stran 166, razglas c. k. ministrstva za poljedelstvo.

teresu skupnosti, za katero je vsak gozd velikega pomena, kolikor mogoče omeji in vrši le v malem obsegu. Na vsak način je boljše, da veje gladko pri deblu odvezamo, ko pa če pustimo peruncelje. Tudi jih je boljše odžagati ko pa odsekati, dasi gre žaganje bolj počasi. Na vsak način pa ne smemo na drevo laziti z derezami (krampiželji), ker deblo ranijo, kakor sekira tudi in se te rane začnejo smoliti ali pa gniti.

Za kleščenje je najboljši čas takrat, ko drevo ne raste, izvzeta je samo doba najhujše zime.

Če se vzame drevesu poleti, ko gre največ soka po njem, največji del njegovih vej, sok rad zastane in drevo začne hirati, dokler popolnoma ne odmrje.

Kjer je po tleh dovolj mahu, tam smreka in hojka (jelka) kleščenje, če je zmerno in oprezno, še najlaže pretrpita, vsekakor laže ko macesni in bori, ki imajo redko krono. V gozdu, ki je namenjen za posekanje in ki ima že nizek mladi gozd, je pametno kleščenje za stari in mladi gozd večkrat zelo koristno in velike važnosti.

Z umnim in previdnim kleščenjem ali odstranitvijo posameznih vej lahko pri drevesih, ki stoje na samem ali na robu gozda, obliko debla večkrat popravimo in ugodno vplivamo na njegov razvoj.

V sklenjenih, primerno gostih in lepo enakomerno raščenih gozdih skrbi narava sama za to, da dobi deblo primerno obliko in zato tam ni treba naše pomoči. Taka pomoč je večkrat lahko celo škodljiva, če na primer gozd preveč razredčimo.

Če začenjamo klestiti steljo v gozdih, ki na svojo dolgost še niso dorasli, dasi samo vsakih pet ali deset let, potem smo lahko prepričani, če ne klestimo zmerno, to je samo tistih vej, ki bi se morale posušiti, da bomo s tem gozd uničili. Samo po sebi se razume, da so taki oškodovani in bolehavei gozdje bolj izpostavljeni raznim nevarnostim ko trdni in zdravi.

Dokler ni gozd stvar vsaj štirideset let, se v njem na noben način ne sme klestiti vejevje za steljo.

Da prirastek kolikor mogoče ohranimo, moramo mladim drevesom pustiti vsaj gornjih pet do šest letnih poganjkov z vejami in listjem in igličjem, posebno če so v luči in se torej še lahko razvijajo; srednje stari in doraščeni gozd pa potrebuje za svoj naravni razvoj vsaj gornjih deset do dvajset letnih poganjkov.

Dasi lahko kleščenje včasih, kakor smo že omenili, tudi koristi, vendar je tam, kjer je gozd popolnoma prepuščen sam sebi in ga nihče ne neguje in škero, na vsak način škodljivo.

V gozdih, ki imajo služnost, da se jemlje v njih okleščena stelja, je kleščenje navezано na §§ 12. in 13. gozdne postave.

X.

Jesenska kop v vinogradih.

Izviren spis.

Kakor je važno za poljedelca, da svoje izpraznjene njive pred zimo globoko preorje, tako umestno in potrebno bi bilo za vinogradnike, da bi se poprijeli jesenske kopi. Čeravno stoje koristi tega

dela jasno na dlani, se vendar še sedaj redko kje izvršuje. V novembru in decembru imamo pa pogostoma lepo vreme in škoda je za lepi čas, da ga boljše ne izkoriščamo. Tudi delavce je sedaj laže dobiti kakor na pomlad, ko se delo tako kopiči, da marsikateri ne ve, bi li prejel za to ali ono. Mnogokaj se opravi potem ali prekasno ali pa površno, kar se vedno maščuje.

Koliko bi si že le prihranili dela za zgodnjo pomlad, ako bi okopali vinograde v jeseni.

Razven tega vpliva jesenska kop jako ugodno na rast trte. Redilne snovi so trtam v večji množini pristopne, ker se v jeseni prekopana zemlja hitreje razkroji vsled dobre prezebe in boljšega učinkovanja drugih zračnih činiteljev.

Po jesenski kopi razpada kamenje v škrlnatih in lapornatih zemljah hitreje; ilovnata, težka zemlja pa postane bolj rahla in jo je zavoljo tega laže obdelovati v prihodnjem letu.

V pretečenih sušnih letih je bilo tudi opazovati, da v jeseni okopani vinogradi niso tako trpeli po suši, kakor oni, pri katerih se je to delo opustilo, ker ob času trgatve pohojena, in v jeseni neokopana zemlja ni v stanu sprejeti toliko zimske vlage kakor pa okopana. Razven tega pokončamo z globoko jesensko kopjo veliko različnih trsnih škodljivcev, ki so si že ob tem času poiskali bodisi pod listjem ali grudami in kamenjem mirno zavetje.

S podkopavanjem listja in trsnih delov v jesenih omejimo tudi razširjanje različnih boleznih, kakor so to peronospora, plesnoba, pikec, rdeči palež i. t. d. Nadalje ugonobi mraz črez zimo mnogo plevela, ker pride njegovo korenje pri kopi na površje.

Jesensko kop lahko nadaljujemo tudi po zimi, če ni zemlja premokra ali premrznjena.

Pri tem delu je ob enem odstraniti rosne, to je gornje koreninice.

Prekopane plasti, grude, je pustiti cele, da vsled večje površine mraz laže učinkuje in zemlja več vlage obdrži.

Z jesensko kopjo se lahko ob enem opravlja tudi gnojenje bodisi z hlevskim ali umetnim gnojem, izvzemši čilskega solitra.

V takem slučaju je najbolje, da se gnoj raztrosi kakor je navada na polju in podkopa, ker tako dobé trte povsod enakomerno množino redilnih snovi.

Zupanc.

Kakoršen je kmetovavec, tak je travnik.

Piše Alojzij Križanič, Velika Nedelja.

Ko nam je narava letos pripomogla do večjega pridelka krme, misli marsikateri kmetovavec, da je vsako nadaljnjo oskrbovanje travnika nepotrebno. Izkušnje nas učijo, da temu ni tako, ako hočemo več in sploh boljše krme.

Zdaj v pozni jeseni skuša vsak pameten gospodar svoje travnike urediti in izboljšati, da ali ob suhem vremenu z branoj povlači krtnje ter zgornjo plast ničvrednih trav izruje, brežčke izvozi v jame, ter sploh skuša narediti gladko površje. Vzledni gospodarji pa

travnike, ki se vsestransko slabo obnašajo s svojo rodovitnostjo, preorjejo, jih razvlačijo in nasekajo, z umetnim ali hlevskim gnojem pognojijo, plevel in drugo nadležno grmovje odstranijo, ter skušajo za setev travinega semenja dotično površje ugladiti.

Marsikateri gospodar res iz nevednosti pušča ali podpira škodljive trave, ker se boji brano rabiti, le da je lepa množina suhe krme, no, in potem je redilna ali ne, to je potem vse eno, da se le žival vzdrži ob nji. Ne pomisli pa, da trda krma ter olesenela deteljica daje mnogo manje mleka in masla, in da je meso žilavo.

Če kosiš v letu namestu dva, trikrat svoje travnike, tekne krma v zimi živalim toliko bolj. In to je res. Hoče li kmetič od svoje molzne živine mnogo mleka, naj poklada otavo, oziroma drugo in tretjo deteljico, ker ima le taka krma res redilne snovi v sebi, ako se je pred cvetjem kosila. Tudi krave, ki so povrgle, naj to krmo dobijo.

Krma naj bo kolikor mogoče suha; perje od krme ne sme na travniku odpasti, kajti ravno ono je glavna piča za živali; zato se naj kratko po košnji na tanko raztepe, pozneje, ko je že bolj suha, se pa naj v debele, goste plaste raztepe; s tem se namreč doseže, da perje ne odpade.

Druga, toliko hvaljena krma je seno. Seno pa je samo ob sebi le bolj vzdržujoča, nikakor pa ne tako redilna krma, kakor se o njej sploh misli, posebno pri teh razmerah ne, ko se skoraj vsepovsod prekasno kosi. Ako se kosi ob času cveta, tedaj je mnogo več vredno.

Seno se naj poklada vozni živini in sploh tisti, ki v hlevu stoji brez posebnega dobička, torej jalovke.

Seno, ki se še ni vleglo, oziroma izpuhtelo, je za pokladanje nepripravno. Poklada se naj torej, če le mogoče, vsaj 2—3 mesece staro.

Da pa je krma res tudi dobra, da zaleže in tekne živalim z malimi porcijami, je naša dolžnost, si svoje travnike obnoviti. Da se pa pravilno obnovijo, se mora zemlja predvsem z večkratnim oranjem, vlako i. t. d., plevela popolnoma očistiti. To se lahko skozi dve, triletno dobo zgodi s pomočjo okopalnih rastlin. Šele takrat se vseja travino semenje v zvezi z ovsom. Tudi tukaj se greši mnogokrat ali v dobavi semenja, ali pa s sejanjem samim, ali z obdelovanjem polja, da večkrat prostori nastanejo prazni. Najzanesljivejša naročila glede semenja, ki je kaljivo, pristno, očiščeno, je nasloviti na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu.

Pri dobavi krme ni vse eno, ako priraste na hektarju do 50 q ali več krme, na slabem pa le kakih 15 q, je razvidno samo ob sebi. Dača in stroški spravljanja so skoro enaki, le na mestu dobre krme nam raste navadno le mlečnik in druga ničvredna trava, tako, da nakopičimo velike kupe (navelje, plaste), redilne vrednosti pa nikake nimamo.

Mnogo kmetovavcev noče svojih travnikov gnojiti, in če ravno gnojijo, delajo večinoma enostransko, napačno, misleči, da travnik sam od sebe obstoji. Zavračajo vsak umeten gnoj, ker se jim enostransko gnojenje ni obneslo, ne po-

mislijo pa, da se vsako živalsko in rastlinsko bitje vzdržuje od hrane. Več ko je hrane, boljše izgleda vsako življenje. Travniki pa je naj poglobitnejši faktor v živinoreji in sploh boljšega gospodarstva. Zato so tudi tam najtrdnjše kmetije, kjer je mnogo travnikov. Krava pri gobcu molze, pravi pregovor. Gospodarstvo sloni tako rekoč na dobrih travnikih, zlasti pa, če se kosi pred cvetom (ob času ko začne pasja trava cvesti). Oskrbujmo travnike vsaj toliko, ko njive, vpoštevajmo, da nam trikratna košnja daje mnogo več in boljše krme; s tem tudi dobimo več in boljšega gnoja, več in boljšega zrnja, več živine in tudi mnogo lepše ter dražje, — polni mošnjček. Zakaj? „Kdor dober travnik ima, ta nekaj velja.“

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 18. oktobra 1910. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: ekszellenca načelnik Edmund grof Attems, I. podnačelnik Henrik vitez pl. Plessing, zastopnika visokega deželnega odbora Franc grof Attems in Franc Hagenhofer, 17 članov O. O. in tajnik Holz kot zapisnikar.

Ekszellenca gospod načelnik otvori sejo in naznani, da so odsotni gospodje svojo odsotnost opravičili.

Zapisnik zadnje seje O. O. se da v pogled na razpolago in kroži pri članih O. O. Predno preide na posvetovanje o stvareh, ki so na dnevnem redu, se spomni predsednik umrlega člana O. O., gospoda Edmunda Schmida, ravnatelja kmetijskega kemičnega poskušališča v Mariboru in opozori na nekrolog, ki je izšel v družbinem glasilu. Člani O. O. vstanejo v znak sožalja. Predsednik naznani, da se naj ta čin sožalja vpiše v protokol seje O. O.

1. Poročila živinorejskega odseka.

a) Sklepanje o prošnji kmetijskega krajnega društva v Übersbachu in Zveze vzhodnještajerskih liscerejcev v Gleichenbergu glede razdelitve izrednega kredita za živinorejo v znesku 377.000 K med posamezne dele dežele po številu živine.

Poročevavec član O. O. Stocker priporoča, naj se ta točka postavi z dnevnega reda, ker je stvar tako že v pravem toku.

Predlog je bil sprejet.

b) Sklepanje o izvršitvi na 86. občnem zboru kmetijske družbe postavljenega in O. O. v izvršitev prepuščenega predloga podružnice Anger, naj se spiše brošurica o boleznih pri domači živini in o njih lečenju in naj se to delece brezplačno razdeli med družbine člane.

Poročevavec član O. O. Januschke prečita predlog podružnice in pripomni, da je izvršitev te navidez skromne želje spojena sedaj še s precejšnjimi težkočami, ker so vsi gospodje živinozdravniki, ki bi pri tej stvari prišli v prvi vrsti v vpoštev, preobloženi z raznovrstnim delom. Da pa se opravičena in nujna želja vendar

lahko na nekak način izpolni, meni, da je edina možnost v tem, da se sestavi poseben odsek, ki si naj razdeli posamezna poglavja, ki pa naj najprej izidejo v družbinem glasilu, tako da bi se nazadnje iz teh člankov lahko sestavila čisto lepa in poučna knjižica. Zato predloži:

„Želja živinorejcev, izražena v predlogu podružnice v Anger, naj se izda poljudno pisana knjižica o vzrokih, postanku in lečenju bolezni pri domači živini, se naj po možnosti izpolni. Ker pa so z izvršitvijo te želje spojene velikanske ovire, O. O. ne poda v tej stvari nobene direktive, ampak izvoli poseben odsek, sestavljen iz gospodov I. podnačelnika Henrika viteza pl. Plessinga, živinozdravskega nadzornika Antona Raidla, živinorejskega nadzornika Martina Jelovška, glavnega tajnika Juvana in živinozdravskega poročevavca Edvarda Januschkeja, naj to prašanje dalje študirajo in ga primerno rešijo. Če bi bila za to potrebna denarna sredstva, mora o tem prej še sklepati O. O.“

Predlog je bil sprejet.

c) Poročilo stalnega odposlanca v mlekarškem odseku gospoda dra. Schupplija naznani v izvlečku osrednjemu odboru tajnik Holz.

d) Sklepanje o prošnji I. štajerskega društva za kontrolo mleka, naj se mu podeli podpora iz izrednega kredita za pospeševanje živinoreje.

Poročevavec član O. O. Zedlacher poda iz letnega poročila tega društva nekoliko podatkov in predloži predlog:

Z ozirom na to, ker gre tukaj za neko družbo posestnikov izven okvira oficijelne organizacije in bi bila kontrola zaradi prevelike oddaljenosti posestev predraga, se društvu v Radvanju zaželjena podpora ne podeli.

Predlog je bil sprejet.

e) Zveza nemških mlekarjev in mlekarjev na Češkem pošilja svoje delovno poročilo za poslovno leto 1909/10.

Poročevavec član O. O. Klusemann poda v kratkih besedah vsebino precej obsežne knjižice z opazko, da je knjižica vsakemu, ki se za stvar zanima, na razpolago.

Se vzame na znanje.

f) Sklepanje o prošnji podružnice v Št. Ilju v Slov. gor., naj se uvede živinozdravski pouk na deželni šoli za sadjerejo in vinorejo v Mariboru in na tečajih o pridelovanju krme in živinoreji, ki se prirejajo na tej šoli.

Poročevavec član O. O. Klammer.

Ker na eni strani v resnici primanjkuje strokovno izobraženih živinozdravnikov, na drugi strani pa treba omejiti mazaštvo, in ker se je tak pouk na deželnih kmetijskih šolah Grottenhofu in pri Sv. Juriju ob juž. žel. izbornu obnesel, se je odločil poročevavec priporočiti, naj O. O. sprejme sledeči predlog:

O. O. se naj obrne na visoki deželni odbor s prošnjo, naj na deželni šoli za sadjerejo in vinorejo v Mariboru uvede živinozdravski pouk v tem obsegu in v tej meri, kakor je že uveden na kmetijskima šolama v Grottenhofu in pri Sv. Juriju ob juž. žel.; ob enem se priporoča,

naj visoki deželni odbor študira prašanje, ali je mogoče pri običajnih tečajih o travništvu in živinoreji, ki se vrše na omenjenem zavodu, podati udeležencem tudi pouk o prvi pomoči pri nezgodah in pri porodu živine.

Predlog je bil sprejet.

Načelnik da naslednja, v živinorejskem odseku podana obvestila na znanje in sicer: za načelnika XI. živinorejskega okoliša je bil imenovan Franc Petz; živinorejska zveza za rejo vzhodnih štajerskih lisccev je predala prošnjo, naj se lisasta štajerska pasma prizna kot 6 domača pasma, o čemer bo O. O. še moral sklepati; nazadnje tabelarični pregled o letošnjih ogledovanih živine, ki se bo moral priobčiti v družbinem listu.

2. Poročila in predlogi vinorejskega odseka.

a) Poročilo o uspehu na avstrijskem vinorejskem kongresu predloženega predloga, naj se šumeča vina in vina v steklenicah ne obdačijo.

Poročevavec član O. O. Zweifler, ki je zastopal O. O. na omenjenem kongresu, naznani, da je svoj predlog na kongresu dobro utemeljil in da se je po daljši debati sprejel njegov predlog soglasno v sledeči obliki:

VIII. avstrijski vinorejski kongres izjavlja glede nameravanega obdačenja vina, da bi bila nameravana dača za našo domačo vinorejo tako hudo in občutno breme, da bi se nele popolnoma onemogočil nadaljnji razvoj in napredek vinoreje, ampak da bi vinoreja na vsak način morala nazadovati. Zato protestira VIII. avstrijski vinorejski kongres proti vsaki obdačitvi vina, najsi bo že v sodih, steklenicah ali šumeče in sklence, da bo porabil vsa postavno dovoljena sredstva, s katerimi bi se ta nevarnost lahko odvrnila od naše vinoreje.

Se vzame na znanje.

b) Poročilo o uspehu na VIII. avstrijskem vinorejskem kongresu stavljenega predloga glede novelacije postave z dne 12. aprila 1907 z ozirom na varstvo izvornostnega dokazila in kontrolo knjig.

Poročevavec član O. O. Zweifler poroča, da se je v tej stvari sklenil in brez debate sprejel naslednji predlog:

Avstrijska postava ima med drugimi tudi to vidno napako, da nima določb o izvornostnem dokazilu za vino in o varstvu kake znane vinske znamke ali imena. Ker se s tem omogoča in podpira nepoštena konkurenca, ki je na škodo našim domačim vinom, oziroma posameznim markam iz znanih in slovečih vinorodnih krajev, zato sklence VIII. avstrijski vinorejski kongres naprositi visoko c. k. vlado, naj predloži dopolnek k imenovani postavi, ki bo obsegal in omogočal varstvo izvornostnega dokazila in marke in imel tudi določbe o kontroli kletarskih knjig in kleti po vzoru nemške vinske postave. Poročevavec je dobil v tej stvari od vladinega zastopnika zatrdilo, da je v tej stvari že dovolj varnosti poskrbljene z novo postavo glede nepoštena konkurence, ki se pripravlja in da zato ni treba posebnega dopolnka k vinski postavi.

Se vzame na znanje.

c) Mnenje visoki c. k. namestniki glede cementiranja tehtnic za mošt.

Poročevavec član O. O. Zweifler omeni, da se je o obveznem cementiranju tehtnic za mošt že večkrat posvetoval O. O. in tudi vinorejski odsek; vinorejski odsek je v svoji zadnji seji sklenil priporočiti, osrednjemu odboru naslednji predlog:

Ker fakultativno cementiranje moštovih tehtnic na podlagi dosedanjih skušenj nikakor ne zadošča, da bi odpravilo vse škode pri kupovanju in prodaji mošta, in ker vinar ne more prisiliti kupca, naj rabi cementirano moštno tehtnico, sklene O. O., da obnovi svojo vlogo, ki jo je že 6. decembra 1909, št. 1674, poslal visokemu trgovskemu ministrstvu. Po njem bi se tam, kjer se mošt prodaja in kupuje „na vago“, smele rabiti edino le cementirane moštne tehtnice; stvar bi se naj uvedla potom odredbe.

Predlog je bil sprejet.

d) C. k. poljedelsko ministrstvo je poslalo poročilo generalnega konzulata v Kelmorajnu glede možnosti prodaje avstrijskih vin v Nemčiji.

Poročevavec član O. O. Hotter je upošteval pot po suhem in po vodi, pa je prišel do prepričanja, da za veliko večino naših vin Nemčija zaradi prevelikih voznih stroškov, ne pride v vpoštev in je zato predložil, naj se največjim trgovinam z vinom pošlje prepis kolinskega generalnega konzulata, če tega še ni storila trgovska in obrtna zbornica.

Se vzame na znanje.

f) Glede novega ravnatelja na kmetijskem preskušališču v Mariboru se je v seji vinorejskega odseka izjavila želja, naj poskušališče upošteva vedno bolj in bolj večjo potrebo na polju rastlinske fiziologije in patologije in se torej naj uredi po vzorcu nemških kmetijskih preskušališč, kar bi se najlaže zgodilo, če bi se preskušališče pripojilo deželni šoli za vinorejo in sadjerejo, ker bi potem vodja preskušališča lahko na deželni šoli poučeval tudi botaniko in kemijo. O. O. naj, ko bodo došle kompetence za to mesto, to stvar postavi zopet na dnevni red.

Predlog je bil sprejet.

3. Nato se sklepa o prošnji občine Kostivnica za sejem; prošnja se je ugodilo.

4. C. k. namestnika o uvedbi potovalnega pouka o logarstvu in gozdarstvu.

Poročevavec II. podnačelnik Neuper.

Ker je poročevavec odsoten, prečita predsednik njegovo pismeno poročilo, iz katerega izhaja, da zadošča onih 39 od države sistemiziranih mest nastavljenega logarskega objekta komaj za policijsko nadzorovanje štajerskih gozdov, da torej člani tega objekta nikakor ne morejo vrhu tega uspešno še izvrševati potovalnega pouka. Dasi bi se s poskusnim poukom treh potovalnih učiteljev ne dosegel namen popolnoma, vendar bi se marsikaj doseglo, vsaj mnogo več, kakor če bi se na višji logarski šoli vršili tečajji, katerih se zaradi velike oddaljenosti in s tem spojenih stroškov baš oni nebi mogli udeležiti, katerim je ta pouk v prvi vrsti

namenjen in ki so ga najbolj potrebni. Zato priporoča, naj O. O. sprejme sledeči predlog:

1. Visoki vladi se nujno nasvetuje, naj namenjenega potovalnega logarskega pouka nikakor ne opusti, ampak naj ukrene vse potrebno, da se bo ščasom lahko uvedel.

2. Visoka vlada se naj naprosi, naj vsaj za one sodnijske okraje, ki imajo velike kmetske gozde, z ozirom na potrebno povzdigo domačega logarskega in gozdarskega pouka in napredka nastavi državne logarje, ker bi potem v takih okrajih ne bil potreben potovalni logarski pouk.

Predlog je bil sprejet.

5. C. k. namestnika glede znižane vožnje za delavce, ki iščejo delo.

Poročevavec I. podnačelnik Henrik vitez pl. Plessing naznani odlok, ki je došel od ministrstva domačih stvari in ministrstva za železnice, vsled katerega dobe oni delavci, ki jim je kaka od železniške uprave pripoznana posredovalnica za delo oskrbela službo, pri vožnji na svoje novo mesto za osebne in mešane vlake, če se peljejo nad 50 km daleč, polovične karte.

Se vzame na znanje.

6. Okrajni odbor pri Sv. Lenartu v Slov. gor. prosi za ustanovitev kmetijske podružnice pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

Poroča član O. O. Robič.

Ker proti ustanovitvi podružnice pri Sv. Lenartu po poizvedovanjih ni z nobene strani nikakega ugovora, priporoča poročevavec, naj O. O. sprejme sledeči predlog:

O. O. dovoli ustanovitev kmetijske podružnice pri Sv. Lenartu v Slov. gor. z začetkom poslovanja 1. januarja 1911.

Predlog je bil sprejet.

7. Podružnica v Št. Ilju v Slov. gor. glede upoštevanja kmetijskega pouka na ljudskih šolah.

Poročevavec član O. O. baron Ecker-Eckhofer pripomni, da je predlog kmetijske podružnice v Št. Ilju vreden vsega upoštevanja in govori o možnostih, kako bi se ta stvar lahko najbolj hitro in najbolj uspešno uredila. Po podrobni debati se sprejme predlog člana O. O. Robiča, naj se za sedaj izvoli redakcijski odsek, v katerega naj stopijo gospodje ravnatelj Göhlert, ravnatelj Zweifler, baron Ecker-Eckhofer in Robič; ta odsek se naj s tem prašanjem peča in stvar predloži deželnemu šolskemu svetu s prošnjo, naj poskrbi za to, da se bodo bodoči učitelji ljudskih šol že na učiteljski od strokovno izobraženih moči naučili vsaj najpotrebnejše o kmetijstvu.

Predlog člana O. O. Robiča je bil sprejet.

8. C. k. železniško ministrstvo je poslalo zapisnik plenarne seje državnega železniškega sveta dne 27. junija 1910.

Poročevavec član O. O. Sutter poda iz obširnega zapisnika to, kar je za Štajersko važno.

Električna sila se bo za sedaj uvedla samo pri nekaterih železnicah, najprej na progi Steinach—Jelnik—Aspang;

poročevavec je predložil predloge pred vsem glede vzhodnih štajerskih železnic, a podpiral tudi predloge gornještajerskih interesentov, ki so se vedno, dasi nekolikokrat z neznatnimi spremembami, sprejeli. Tako se je predlagalo: progi Borovnik—Fürstenfeld—Hartberg in Friedberg—Dunaj—Aspang se naj podržavita; na progi Gradec—Aspang—Dunaj, ki je nova, se naj poskrbe boljše zveze in hitrejše vožnje, ker se danes na nji pri najugodnejši zvezi potrebuje za 244 km 8¼ ure vožnje.

Se je vzelo na znanje, kakor tudi to, da so proti 7 % dokladi k tarifu južne železnice iz leta 1910 protestirali zastopniki kmetijskih družb in trgovskih zbornic Štajerske, Nižje Avstrije, Koroške, Tirolske in Kranjske in zahtevali, naj se v svrhu preračunanja vendar enkrat že prilijčijo visoki tarifi južne železnice tarifom državnih železnic.

Pri slučajnostih naznani predsednik došle dopise in naznanila in sicer: deželna zveza za tujski promet prosi O. O., naj ji pristopi kot član; visoka c. k. namestnika naznanja s posebnim odlokom, da je visoko c. k. poljedelsko ministrstvo c. k. kmetijski družbi za izdajanje njenih publikacij nakazalo podpore 4000 K; ravnatko naznanja v posebnem dopisu, da se bo pri deželni brambi za poskus uvedel kmetijski pouk. Visoki deželni odbor naznanja uvedbo tečajev za kmetske hčere, c. k. namestnika pa naznanja, da visoko c. k. poljedelsko ministrstvo vzhodnještajerskemu društvu za rejo lisaste živine ne more podeliti posebne častne nagrade. Visoko c. k. poljedelsko ministrstvo je ostanek državne subvencije v znesku 22.400 K nakazalo in Viktorju Rueschu podelilo štipendijo za nadaljnjo izobrazbo v mlekarstvu.

Glede vloge podružnice Št. Ilj v Slov. gor., naj se stavbeni predpisi na deželi olajšajo, se je sklenilo, stvar s priporočilom predložiti visoki c. k. namestniku in jo naprositi, naj spremeni v tej stvari štajerske stavbene predpisi. — Na znanje se vzame razglas visoke c. k. namestnije glede omejitev pri uvozu živih svinj za klanje s sejma pri Sv. Marku na Dunaju na Štajersko.

Zapisnik zadnje seje, proti kateremu ni nobenega ugovora, se odobri, predsednik določi prihodnjo sejo na torek, dne 8. novembra in zaključijo sejo.

Gospodinjski tečaj na kmetijski šoli v Št. Juriju ob juž. žel.

V soboto dne 29. avgusta je končal prvi šesttedenski gospodinjski tečaj za kmečka dekleta na kmetijski šoli v Št. Juriju ob juž. žel. Namen tega tečaja je bil, pripravljati kmečka dekleta za njih bodoči poklic kot gospodinje. One naj bi se vsposobile za razumno sodelovanje pri razvoju kmetijstva, pri pridelovanju osobito pa pri umnem predelovanju in porabi pridelkov; spoznajo naj naloge glede dobrobitja družine in naj postanejo zmožne te naloge tudi prav spolnjevati.

Da so taki tečajji res občutno potrebni za naše razmere, kaže dejstvo, da se je priglasilo 50 prošnic; od teh se je lahko za letos sprejelo samo 15. Te so stanovale v zavodu, kjer so dobivale tudi hrano.

Poučevalo se je teoretično in praktično in sicer:

Gospod ravnatelj Bellé: Vrtnarstvo in poraba sadja (letos vsled bolezni gospoda ravnatelja samo praktično).

Gospod agrarni inženir Jožef Zidanšek: Govedoreja, svinjereja, perutnistvo ter mlekarstvo.

Gospodična J. Zemljan, gospodinjska učiteljica: Naloga gospodinje v stanovanju in kuhinji, kuhanje, knjigovodstvo gospodinje, skrb za zdravje, strežba bolnikom in pranje.

Pri praktičnem delu sta navajala upravnik in vrtnar.

Oziralo se je povsod na kmečke razmere in je bil cel pouk strogo naslonjen na praktične potrebe, katere se pojavijo v gospodarstvu; skušalo se je dekletam ob enem vcepiti pravo spoštovanje do dela.

Navzlic kratkemu času šestih tednov lahko z veseljem povdarjamo, da se je tečaj izborna obnesel in so končni uspehi pokazali, da se je namen tečaja popolnoma dosegel. Taki tečaji se bodo sedaj vsako leto prirejali na kmetijski šoli.

Zborovanja podružnic.

= Št. Jur ob juž. žel. V nedeljo dne 20. t. m. se vrši kmetijsko zborovanje. Govoril bo tajnik Holz o „naši organizaciji“ po rani maši v ljudski šoli v Št. Juriju. — Isti dan popoldan po večernicah se vrši kmetijsko zborovanje na Kalobju, pri katerem bo govoril potovalni učitelj Goričan. Vabi se k obilni udeležbi.

Bellé.

Iz podružnic.

= Kmetijska podružnica Št. Jur ob juž. žel. Dne 30. oktobra t. l. je priredila kmetijska podružnica šentjurska dve kmetijski zborovanji. Prvo zjutraj po rani maši v Dramljah, drugo po večernicah na Teharju. — Kmetijsko zborovanje v Dramljah se je vršilo ob lepi udeležbi. Gosp. Jarnovič povdarja potrebo sloge v kmetijskih zadevah, na kar prevzame besedo strokovni učitelj Zidanšek, ki govori o jesenskem gnojenju. — Na Teharju je govoril gosp. potovalni učitelj Goričan o istem predmetu in o sadjarstvu.

Uradno.

Št. VII $\frac{41.401}{1.101}$ Razglas.

Za polletni pouk v podkavanju, ki se začne 2. januarja 1911 na deželni podkavski šoli v Gradcu, se razpisuje za vredne in potrebne konjske podkovače 10 deželnih štipendij po 100 K s prostim stanovanjem v zavodu v kolikor to dopušča prostor; nadalje je tudi nekoliko okrajnih zastopov podarilo nekaj ustanov, tudi po 100 K.

Pogoji se stavijo sledeči:

Starost vsaj 18 let, zdravje in krepko telo, domovinska pravica na Štajerskem, dobra ljudskošolska izobrazba in najmanje dveletna služba pri kakem kovaču.

K temu se mora še vsak prosivec zavezati s posebnim reverzom, da bo po dokončanem tečaju deloval vsaj 3 leta kot konjski podkovač na Štajerskem, oziroma v okraju, od katerega je dobil ustanovo, kot mojster ali pomagač (sotrudnik).

Prošnji se mora dodati torej:

1. reverz; 2. krstni list; 3. domovnica; 4. učno spričevalo; 5. delavska knjižica; 6. zdravniško in 7. šolsko spričevalo; 8. izkaz o premoženju in 9. obnašanju. Nasloviti je prošnje na štajerski deželni odbor ter je poslati na ravnateljstvo deželne podkavske šole v Gradcu.

Oni podkovači, ki ne nameravajo prositi za štipendije in bi se vseeno hoteli udeležiti pouka v tečaju, morajo dokazati, da so vsaj 18 let stari, delovali vsaj 2 leti kot kovaški pomočniki in imajo dobro šolsko izobrazbo.

Oglasiti se morajo z delavsko knjižico in učnim spričevalom v teku prvih 3 dni tečaja pri ravnateljstvu zavoda.

V Gradcu 2. novembra 1910.

Od štajerskega deželnega odbora.

Razglas.

Vsako leto prihajajo pritožbe od posameznikov, občin in kmetijskih podružnic, da ne dobé naročenih gozdnih drevesc; vse te pritožbe imajo skoro vedno isti vzrok, da pridejo prepozno s priglasitvami. Da se torej preprečijo te tožbe in da se more dobiti pregled koliko drevesc bo potrebno za letos, morajo biti vse prošnje za gozdna drevesca do konca novembra pri gozdnem inšpektoratu štajerskem v Gradcu. Na poznejše prošnje se radi tega ne bo moglo ozirati, ker se bo v decembru po potrebi izjednačevalo število drevesc v posameznih nasadih, da se more ugoditi enakomerno vsem prošnikom.

Pripomniti se pa mora, da se naročilo naj ne spreminja, ker to povzroči pri celi razdelitvi in pri pripravljanju vedno dalekosežne sitnosti. Predno se naroči, naj si bo vsak na jasnem, koliko drevesc želi, kake vrste in iz katerega nasada.

Da se preprečijo pisarije in opomini naj plača drevesca vsak pri prejemu, bodisi osebno v nasadu ali pa pri prejemu na pošti, oziroma železnici. — Ako kdo naročenih in doposlanih drevesc ne sprejme, mora erarju vso škodo, ki mu nastane iz zavrnitve, povrniti.

Tržna poročila.

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 31. oktobra do 6. novembra 1910. Pripeljalo se je 59 vozov s 599 metriskimi stoti sena in 22 vozov s 187 metriskimi stoti slame, in je bil boljše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kisló od K 5.— do K 6.80, sladko od K 5.20 do K 7.—; ržena slama od K 4.80 do K 5.80; pšenična slama od K 4.80 do K 5.60, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 9. novembra 1910. Prignalo se je 518 volov, 261 bikov, 458 krav, 113 živih telet, in — konj pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 4 voli, 58 bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko: 200 volov, 34 bikov, 160 krav, 1 tele; Predarlberško: 30 volov, 50 bikov, 23 krav, — telet; v Nemčijo: 7 volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, 16 bikov, 1 krava, — telet; v Švico: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, 1 bik, 8 krav, — telet; na Češko: 2 vola, — bikov, 29 krav, — telet; v Trst: — volov, — bikov, 12 krav, — telet; Italija: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 94.— do K 104.— (izjemoma K 108.—), poltolsti od K 80.— do K 90.—, suhi od K 76.— do K 78.—; voli za pitanje od K 80.— do K 90.—; klavne krave,

tolste od K 68.— do K 80.—, poltolste od K 54.— do K 66.—, suhe od K 44.— do K 54.—; biki od K 76.— do K 92.—; dojne krave do 4. teleta od K 74.— do K 88.—; črez 4. tele od K 64.— do K 72.—; breje od K 64.— do K 78.—; mlada živina od K 76.— do K 90.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejem klavne živine dne 11. novembra 1910. Zaklana živina: 516 telet, 2927 svinj, 12 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.34 do K 1.44; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.46 do K 1.52; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od K 1.36 do K 1.40; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.44 do K 1.50; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.36 do K 1.42; mesne svinje od K 1.32 do do 1.46, bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.36 do K 1.40; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.76 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—. Cena grede nazaj.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruz		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50	12	—	10	—	9	—	9	—	8	—	8	—
Ormož ..	50	10	—	9	—	8	—	9	—	8	—	8	—
Gradec ..	50	11.25	—	8.38	—	8.63	—	8.94	—	7.25	—	8	—
Ljubno ..	50	12.25	—	9	—	8.50	—	9.50	—	8	—	—	—
Maribor ..	50	9.50	—	8	—	8	—	8.50	—	9	—	7.75	—
Ptuj ...	50	10	—	9	—	9	—	9	—	7.50	—	7	—
Inomost ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec ..	50	11.50	—	9.25	—	—	—	8.75	—	—	—	—	—
Ljubljana ..	50	11.75	—	8.50	—	8.50	—	9.75	—	8	—	9	—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd ..	50	11	—	8.95	—	—	—	9	—	8.50	—	—	—
Dunaj ..	50	11	—	8.23	—	8.31	—	8.48	—	8.14	—	—	—
Line ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kisló		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50	7.60	—	8	—	3	—	2.20	—	2	—	1.80	—
Ormož ..	50	9	—	14	—	3	—	2.80	—	2.20	—	2	—
Gradec ..	50	8.88	—	14	—	3.13	—	3	—	2.45	—	2.25	—
Ljubno ..	50	—	—	18	—	4.50	—	3.50	—	3.50	—	3	—
Maribor ..	50	7	—	12	—	2.25	—	—	—	2.25	—	1.75	—
Ptuj ..	50	7.50	—	10.50	—	3	—	2.20	—	3	—	2.10	—
Celovec ..	50	8.80	—	—	—	3.50	—	2.75	—	2.25	—	2	—

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 25. novembra pri Sv. Duhu-Loče**, okr. Konjice; v Lembergu*, okr. Šmarje pri Jelšah; v Lipnici*; v Vidmu*, okr. Brežice; v Gradcu (sejem z mlado klavno živino).

Dne 26. novembra v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 29. novembra v Ormožu (svinjski sejem).

Dne 30. novembra na Ptuj (svinjski sejem); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Stražu**, okr. Lipnica; v Veržeju**, okr. Ljutomer; na Svičini, okr. Maribor; pri Sv. Andražu v Slov. gor.**; okr. Ptuj; v Rogatcu**; na Gornji Sušici**, okr. Brežice; pri Sv. Florijanu*, okr. Slovenji Gradec.

Dne 1. decembra na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejen z rogatino in konji).

Dne 2. decembra na Spodnji Polskavi (svinjski sejem), okr. Slov. Bistrica; v Gradcu (sejem z mlado klavno živino).

Dne 3. decembra v Konjicah**; na Planini*, okr. Sevnica; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 5. decembra v Trbovljah**, okr. Laško; v Ormožu*; v Celju*; v Šmarju pri Jelšah**; na Zelenem Travniku*, okr. Ivnic.

Dne 6. decembra v Dobrni**, okr. Celje; v Cmureku*; pri Sv. Miklavžu na Polju**, okr. Kozje; v Sevnici**; v Vuženici**, okr. Marnberg; v mestu Radgoni*.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z. o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

1.

Dobava bakrene galice v letu 1911.

Visoki štajerski deželni odbor je Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem nakup za pokončevanje kmetijstvu škodljivih škodljivcev potrebne bakrene galice s tem definitivno poveril, da mu je sedaj poveril tudi podrobno razpečevanje tega blaga.

Zveza bo kakor prejšnja leta tudi to leto nakupila bakreno galico kolikor mogoče ceno. Cena pa se bo seveda lahko povedala in nastavila šele potem, ko bo nakup že izvršen.

Okrajni zastopi so že dobili povabilo, naj pošljejo naročila na bakreno galico. Naročila se naj pošljejo kakor hitro se da, najpozneje pa do 30. novembra pristojnim občinam, oziroma okrajnim zastopom.

Razun tega sprejema Zveza kakor doslej še tudi zanaprej direktna naročila na bakreno galico.

2.

Zvezine zaloge umetnih gnojil.

Da olajša Zveza svojim članom tudi v malih množinah nabavo umetnih gnojil in da lahko člani ta umetna gnojila dobé za nizko ceno, je, kakor je znano, po različnih delih štajerske dežele osnovala svoje male podružnične zaloge umetnega gnojila.

Te zaloge dobivajo umetna gnojila v celih vagonih, ker se s tem voznina zelo olajša in se lahko tako umetna gnojila oddajajo tudi za zmerno ceno.

Ceno, za katero prodajajo zaloge umetna gnojila, določi zveza sama. Torej priporočamo svojim članom, naj po potrebi kupujejo umetna gnojila v navedenih zalogah.

Te zaloge so:

- v Ernovžu pri Teodorju Eggerju;
- v Konjicah „ Francu Kupniku;
- v Hrastniku „ Ferdu Rošu;
- v Sevnici „ Lovrencu Kruleju;
- v Ljutomeru „ Wilh. Schneiderju;
- v Brežicah „ Francu Matejsu;
- v Trbovljah „ kmetijski podružnici;
- v Laškem „ Konradu Elsbacherju;
- v Vidmu „ Dru. Schmirmaulu;
- v Zdolah „ posojilnici;
- v Lipnici „ Jožefu Gschierju;
- pri Sv. Mihelu nad Mozirjem pri Ivanu Cesarju;
- v Račah pri kmetijski podružnici;
- na Vranskem „ Florijanu Raku;
- v Ivnici „ Karlu Kieslingerju;
- na Ptujju „ Karlu Kasperju;
- v Stražu pri Spielfeldu pri Karlu Stiftu;
- v Celju pri Danielu Rakušu;
- v Mariboru „ Piju R. baronu Twicklu.

3.

Deželna vzorna klet v Eggenbergu pri Gradcu zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem

pošilja zajamčeno pristna štajerska bela in rdeča vina raznih vrst in letnikov v posodah od 56 l naprej in v steklenicah po $\frac{7}{10}$ ali $\frac{3}{8}$ l, kakor tudi

sadjevec

domačega pridelka zvezine vzorne kleti v posodah od 56 l naprej.

Osebna naročila se lahko izvrše naravnost pri upravi deželne vzorne kleti v Eggenbergu pri Gradcu, Eckertstraße št. 335 (telefonska številka 1156) razun nedelj in praznikov vsak dan od 8. do 11. in od 1. do 6. ure.

Pismena naročila se naj pošljejo zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem, Gradec, Franzensplatz št. 2.

II.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca oktobra 1910. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 30. sept. 1910	—	—	8,550.574	21	3,284.130	72	—	—
Promet oktobra 1910 . . .	342.157	97	181.548	31	186.332	96	98.059	93
Skupaj . . .	342.157	97	8,732.122	52	3,470.463	68	98.059	93
Proč vračila	—	—	342.157	97	98.059	93	—	—
Stanje dne 31. okt. 1910	—	—	8,389.964	55	3,372.403	75	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

Kmetijske zadruge	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 30. sept. 1910	—	—	3.081	64	1,254.100	11	—	—
Promet oktobra 1910 . . .	234	33	37	80	12.034	42	2.931	84
Skupaj . . .	234	33	3.119	44	1,266.134	53	2.931	84
Proč vračila	—	—	234	33	2.931	84	—	—
Stanje dne 31. okt. 1910	—	—	2.885	11	1,263.202	69	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca oktobra 1910 . . . K 808.099:17

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca

oktobra 1910 „ 15.238:39

Stanje vseh vlog koncem oktobra 1910 „ 8,392.849 66

Stanje vsega kredita „ 1910 „ 4,635.606:44

Uvoz blaga v oktobru 1910 „ 84.220:34

Izvoz „ „ 1910 „ 66.432:26

Skupni promet meseca oktobra 1910 K 150.652:60

Število pridruženih posojilnih društev koncem oktobra 1910: 277.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem oktobra 1910: 75.

III.

Zadružna vnovčevalnica za živino in mleko pri Zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2.

Posredovalnica za prodajo plemenske in vprežne živine.

Pregled ponudb in prašanj za 15. novembra 1910.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine pri-

občuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesenti med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma nazna-

ni, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje druge kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti posameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponujavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interese obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Ponudbe:

Janez Lorenz, Groß-Wilfersdorf, okr. Fürstenfeld, 1 bika, 2 leti starega, 450 kg težkega;

J. Winter, po domače Nuster, Pierk-wiesen, pošta Marein, 1 kravo, vzhodnještajerske lisaste pasme, 1 bikiča, starega 8 tednov;

A Novačan, Pretrež, pošta Laporje:

1 triletnega bika marijadvorske pasme, licenciranega in premiranega; 2 triletna vola za jarem;

Ropert Pitter, Gams ob Frauental: 1 bika, starega 2½ leta, muredolske pasme, težkega 380 kg;

K. Grasser, Pöllau: 8 vprežnih volov, 6 pitanskih volov in 1 kravo s teletom, vse muricodolske pasme;

Anton Magdič, Stara nova vas, pošta Križevci pri Ljutomeru, 2 plemenska bika, stara 2¼ leta, pingavske pasme.

Kupiti želi:

Kmetijska podružnica c. k. kmetijske družbe v Mariboru: 1 pingavskega bika in 1 plemenskega merjasca.

Kmetijska podružnica c. k. štajerske kmetijske družbe v Št. Ilju pri Mariboru: 4 čistoplemenske marijadvorske bika, 14 do 20 mesecev stare;

Janez Kristoferič, Strallegg pri Birkfeldu, 6 plemenskih krav;

Gračina Turnišče pri Ptuju 20 do 30 molznih krav in 20 mladih juncev;

Janez Muhri, Flüßing, pošta Hengsberg pri Wildonu, 3 na čas breje muredolske krave;

Podružnica Gleinstätten c. k. kmetijske družbe: 5 krav za izmolžo;

Janez Gerjovič v Dobovi pri Brežicah: 6 plemenskih krav, 4 telice, 1 bika, vse muricodolske pasme;

Janez Zierler v Angerju, ob videški železnici (Weizer Bahn) 3 muredolske plemenske krave;

Viktor Glaser v Rušah pri Mariboru; bika in mlado živino pingavske pasme;

Alojz Hofmeister v Katzelsdorfu, pošta Gnas: 1 simodolskega bika, 1 plemensko kravo, simodolske ali vzhodnještajerske lisaste pasme;

H. Royer, Stampfelhof, Niederschöckl pri Maria-Trostu: 10 do 13 molznih krav pingavske pasme;

Gračinska uprava v Ernovžu: plemenskega bika simodolske ali muredolske pasme, 20 let starega.

Štajerski konji na Dunaju.

Naša domača konjereja je dosegla velik uspeh na dunajski razstavi konjev.

V oddelek 4 (vprežni konji) je postavila c. k. konjerejska družba 10 mrzlokrvnih kobil, od katerih jih je bilo 8 čisto noriške, 2 pa savinjske pasme. Ta zbirka je na naše veliko veselje prekosila konkurenco vseh ostalih kronovin, ker ji je bila priznana najvišja nagrada, ki se je na tej razstavi lahko dobila, namreč velika državna diploma.

Iz Gornje Štajerske so razstavili: Jakob Schaunitzer, J. Mitterndorfer, M. Gruber, K. Riemelmoser, S. Puchmayer, iz Spodnje Štajerske pa: Jakob Bezjak (Središče), Ivan Pauer, E. Strnad (Savinjska dolina).

V oddelku 5 (kobilarne) je konkuriral ljutomerski konjerejski okoliš (tamošnja pašna zadruga) z izbrano zbirko 13 plemenitih konj, med katerimi jih je bilo 5 remonškega, 8 pa dirkaškega tipa. Veselo je bilo priznanje, ki ga je dobila naša domača konjereja; pred izbranim svetom strokovnjakov je lahko pokazala, izborna vedena, svoje krasne korake in tako na novo utrdila izboren glas ljutomerskih konjev. Konjerejec Filipič je brez sedla prekrasno pokazal svojo kobilo Faniko v najbrzejšem tempu. Njih cesarski visokosti gospoda nadvojvoda Franc Ferdinand in Franc Salvator sta se o ljutomerski konjereji in ljutomerskih konjih zelo laskavo in z velikim priznanjem izrazila. Nagrade so se priznale in razdelile 13. septembra, ko je bila druga serija tega oddelka končana.

Razstavili so svoje konje konjerejeci Filipič, Rajh, Puconja, Razlag, Bežan, Šalamon in Kranjc. — Ker je c. k. konjerejska družba dobila od ministrstva posebno podporo, je lahko vsem razstavljavcem povrnila vse stroške, ki so jih imeli z razstavo.

Opozarjamo

čestite bravce našega lista na današnje prilogo, ki daje pojasnila o Tomaževi žilindri.

Urejuje Franc Holz, tajnik kmetijske družbe na Štajerskem. — Prevaja na slovensko J. Glonar. — Zalaga c. kr. kmetijska družba štajerska. — Tiska „Leykam“ v Gradcu

451—3

Strihnin

zanesljivo učinkoviti, ponuja za ugonabljanje škodljivih zverin

Julij Bittner
c. in k. dvorni dobavitelj
lekarnar v Reichenau
(Nižje Avstrijsko).

Prošnje za dobavo strupa se preskrbe radevolje po naznačeni množini strihnina. Jako priporočljivo je namazati izpostavljene kosce s sredstvom, ki privlači s svojim vonjem lisice na mesto in ki stane v tubici K 1.—. O učinkovanju takega strihnina prihajajo pohvalna poročila iz Halbenrauna 10. febr. 1910.

S strihninom, ki ste mi ga poslali 30. januarja sem zastrupil v teku 8 dni že 2 lasice; s tem uspehom sem v kratkem času zelo zadovoljen. Da so lisice izpostavljene strihninu tako hitro zavohale se imam gotovo zahvaliti sredstvu, ki ste mi ga poslali zraven. S p. štovanjem F. Vlk, gozdar. Traub, 28. januarja 1909.

S strihninom, ki ste mi ga poslali lani sem izvenredno zadovoljen; pošljite mi tudi letos isto kakovost.

S lovskim pozdravom
Adam Fürstner, z. priščen
lovski paznik v Traub-Oberort
pri Brucku ob Muri.

Za zastrupljenje vran so se obnesli najbolje orohi z fosforjevim surovim maslom. Tubica K 1.20.

Štev. 10.768

Avizo!

462—1

Armada uprava kupuje po trgovskih običajih za Celje 400 m³ trdega lesa
„ Gorico 700 m³ „ „
za kurjavo.

Tozadavna zagotovitna razprava se vrši v Celju dne 26. novembra v vojaškem oskrbovalnem skladišču, v Gorici 30. novembra 1910 tudi v oskrbovalnem skladišču.

Kolkovane prodajalne ponudbe morajo biti vsaj do 9. ure določenega dne na mestu, kjer se bo razpravljalo; tam so v posebni knjižici na razpolago tudi natančni pogoji, pod katerimi se bo vršil nakup. Natančne kupovalne avize in pogoje knjižice so pa na razpolago tudi v oskrbovalnih vojaških skladiščih v Gradcu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Gorici, Trstu in Pulju; vsak interesent je dobi zastoj.

V Gradcu, meseca novembra 1910.

Od c. in k. intendance 3. kora.

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Ne 40 nego 6 K samo!
Ugodna prilika za nakup zajamčeno pristno

brade od divje koze

jelenovaj slične, sveže in krasne, s 18 cm dolgimi kosminami, v lepem tulčku iz staroga srebra, s Hubertovim križcem samo 6 kron. Kosminaje z obročkom zajamčeno pristno. Ako kdo uporabi to priliko in naroči, da si poštnem povzetju pri vlaču kosmin od divje koze

Fenichelu
Dunaj IX.
Altmüttergasse
št. 3/36.
Mnogo priznanj na razpolago.

Gospodje naročevavci

se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Štev. 11.196

Avizo!

459—1

Armada uprava pripravlja nakup po trgovskih običajih in sicer:

za Gradec	2050 q	slame za steljo in	970 q	za postelje
„ Celovec	980	„ „ „ „	550	„ „
„ Beljak	4500	„ „ „ „	„	„ „
„ Gorico	4750	„ „ „ „	400	„ „
„ Pulj	370	„ „ „ „	1920	„ „

Tozadavna zagotovitna razprava se vrši dne 25. novembra 1910 pri vojaškem oskrbovalnem skladišču v Gradcu.

Kolkovane prodajalne ponudbe morajo biti vsaj do 9. ure predpoldne določenega dne pri vojaškem oskrbovalnem skladišču v Gradcu. Tam se dobe v posebni knjižici tudi natančna pojasnila o pogojih in nakupovalnih običajih.

Nakupovalna aviza in knjižica o pogoji je interesentom na razpolago tudi pri vojaških oskrbovalnih skladiščih v Gradcu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Gorici, Trstu in Pulju ter jih dobi vsak brezplačno.

V Gradcu, meseca novembra 1910.

Od c. in k. intendance 3. kora.

More li travnik, ki sam ne dobi hrane (gnojila) prinašati bogato in za živino tečno hrano?

„Ne!“

Torej se mora travnik pognojiti, in sicer z največim uspehom sedaj v jeseni s **kajnitom** in še s kakim fosforjevo kislino vsebujočim gnojilom.

Kajnit in 40 odstotno kaljevo sol

razpošiljajo kmetijske zveze, zadruge in društva, kakor tudi vse tovarne za umetna gnojila in trgovci z umetnimi gnojili po celi Avstriji pod pogoji kaljevega sindikata.

Pojasnila in nasvete o porabi vseh umetnih gnojil daje brezplačno kmetijska posredovalnica kaljevega sindikata na Dunaju VIII/1, Skodagasse 3. 247—W

Ge Kometovi mlini

so danes najboljše za dobivanje debele in fine melje, ker so opremljeni s Hellerjevimi umetnimi mlinskimi kamni, kojih ni treba nikdar ostriti in kojih kakovost je neprekošljiva. Priporočamo nadalje brusne kamne vsake vrste v najboljši kakovosti.

Prva tovarna za umetne mlinske kamne in gradnjo mlinov v Sandovu pri Česki-Lipi.

Komanditna družba **E. J. Heller.**
Iščejo se zastopniki. 415b—24